

ด่วนที่สุด

ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๘/๕๓๘

3๒๐
รับที่ 19๓๐ 58
10.10
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส17657
รับที่ : ๕20121/58
วันที่ : 19 ต.ค. 58 เวลา : 9:45

กระทรวงคมนาคม

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๗๒๐๙ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี
๓. Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงคมนาคมขอเสนอเรื่อง แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นแผนงานที่สำคัญตามนโยบายรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงคมนาคมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมา

๑.๑.๑ รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ในด้านการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืน ข้อ ๙.๕ เร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน

๑.๑.๒ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีดำริให้มีการปรับปรุงคลองแสนแสบ ให้สะอาดภายใน ๒ ปี เพื่อพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายทำให้คลองแสนแสบ สะอาด น้ำไม่ดำเน่าเสีย ไม่มีสิ่งปฏิกูล โดยต้องการให้กระทรวงคมนาคมช่วยประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคลองแสนแสบให้สะอาด และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในคลองแสนแสบและบริเวณโดยรอบ เพื่อให้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สะอาด ปลอดภัย และเป็นแหล่งท่องเที่ยว

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีและข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี

๑.๒.๑ การประชุมร่วมคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติรับทราบรายงานสรุปผลการบริหารราชการแผ่นดินและการผลักดันนโยบาย ของคณะรัฐมนตรีตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติรายงาน และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับข้อเสนอแนะ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยในเรื่องการแก้ไขปัญหา คลองแสนแสบเพื่อเป็นต้นแบบในการจัดการปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำลำคลอง ได้มอบหมายให้ดำเนินการ ดังนี้

/๑) ...

๑) ให้กรุงเทพมหานครดำเนินการปรับปรุงทัศนียภาพฝั่งคลองให้มีความสวยงาม การให้ความรู้ ความเข้าใจ กับคนในชุมชน การร่วมมือกันภายในชุมชน วางแผนและสร้างระบบการจัดการของเสียที่มีประสิทธิภาพ สร้างเป็นเครือข่ายช่วยกันรับผิดชอบ คำนึงความสะดวกให้กับคลองแสนแสบ การนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งโรงงานควบคุมคุณภาพน้ำ และโรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำให้มีประสิทธิภาพ

๒) ให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรุงเทพมหานคร ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจังในการดำเนินการตรวจสอบควบคุมคุณภาพน้ำทั้งจากอาคารสถานประกอบการประเภทต่างๆ

๓) ให้กรมประชาสัมพันธ์ดำเนินการมาตรการด้านประชาสัมพันธ์ในการรณรงค์เรื่องปัญหามลพิษทางน้ำ น้ำเน่าเสีย วิธีการแก้ไข และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้ทางวิชาการเรื่องปัญหามลพิษทางน้ำให้แก่เจ้าของสถานประกอบการ นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทั่วไป และปลูกฝังทัศนคติให้เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่อ้างถึง

๑.๒.๒ นายกรัฐมนตรีมอบหมายในการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า ครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๘ ให้เร่งรัดดำเนินการปรับปรุงคลองแสนแสบให้สะอาด โดยให้กรุงเทพมหานครพิจารณากรณีการบำบัดน้ำเสียจากท่อระบายน้ำด้วย

๑.๓ ผลการดำเนินการ

กระทรวงคมนาคมได้ดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล และดำริของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมมลพิษ กรมชลประทาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมประชาสัมพันธ์ กรมเจ้าท่า และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำนวน ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๘ โดยมีปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน และได้ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาน้ำในคลองแสนแสบแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

๒. เหตุผลความจำเป็นและความเร่งด่วนที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี เป็นการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล และดำริของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน ต่อไป

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

กระทรวงคมนาคมขอเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี ให้คณะกรรมการพิจารณา ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑ ลักษณะทางกายภาพของคลองแสนแสบ

คลองแสนแสบได้ถูกขุดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘๐ จึงไม่ใช่ทางน้ำตามธรรมชาติ โดยเป็นคลองขุดที่มีความยาวมากที่สุดในประเทศไทย คือ ยาวประมาณ ๗๒ กิโลเมตร เชื่อมต่อจากคลองมหานาค ตรงบริเวณตลาดโบ๊เบ๊ไปทางทิศตะวันออกจนไปเชื่อมกับคลองบางขนาก ซึ่งไหลไปลงแม่น้ำบางปะกง ในเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยลำคลองช่วงที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความยาวประมาณ ๔๕.๕ กิโลเมตร และความกว้างของคลองประมาณ ๒๐ - ๓๐ เมตร ผ่านเขตปทุมวัน ราชเทวี วัฒนา บางกะปิ วังทองหลาง บึงกุ่ม คันนายาว มีนบุรี คลองสามวา และหนองจอก และลำคลองช่วงที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร มีความยาวประมาณ ๒๖.๕๐ กิโลเมตร ความกว้างของคลองประมาณ ๓๐ - ๔๐ เมตร โดยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ผ่านพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ปัจจุบันคลองแสนแสบช่วงที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในความดูแลของกรุงเทพมหานคร และช่วงที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในความดูแลของกรมชลประทาน ส่วนกรมเจ้าท่าจะดูแลในส่วนของยานพาหนะที่สัญจรในคลองแสนแสบ ภายใต้พระราชบัญญัติการเดินเรือ ในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

๓.๒ สภาพปัญหาคลองแสนแสบ

๓.๒.๑ คลองแสนแสบถูกใช้เป็นคลองระบายน้ำที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันน้ำ จากกรุงเทพมหานครออกไปทางตะวันออกสู่แม่น้ำบางปะกง เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา คลองแสนแสบมีปัญหาในเรื่องคุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรมลงมาก เนื่องจากถูกใช้เป็นที่รับน้ำจากท่อระบายน้ำ จากย่านชุมชน เขตพาณิชย์กรรม เขตอุตสาหกรรม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสีย โดยจากการประเมินคุณภาพน้ำในคลองแสนแสบปี ๒๕๕๘ เปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน ตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าคุณภาพของน้ำในคลองแสนแสบ เสื่อมโทรม และมีค่าความสกปรกสูง ดังนี้

ดัชนีคุณภาพน้ำ	ค่ามาตรฐาน		ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำ คลองแสนแสบ	
	น้ำผิวดิน ประเภทที่ ๓	น้ำผิวดิน ประเภทที่ ๔	กรุงเทพมหานครชั้นใน (ช่วงประตูน้ำ - มีนบุรี)	กรุงเทพมหานครชั้นนอก (ช่วงมีนบุรี - หนองจอก)
๑. ค่าออกซิเจนละลายน้ำ (Dissolved Oxygen: DO)	ไม่น้อยกว่า ๔ มิลลิกรัม: ลิตร	ไม่น้อยกว่า ๒ มิลลิกรัม: ลิตร	๒.๒๗ มิลลิกรัม: ลิตร	๒.๖๒ มิลลิกรัม: ลิตร
๒. ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand: BOD)	ไม่เกินกว่า ๒ มิลลิกรัม: ลิตร	ไม่เกินกว่า ๔ มิลลิกรัม: ลิตร	๙.๑๗ มิลลิกรัม: ลิตร	๗.๘๕ มิลลิกรัม: ลิตร

ที่มา : กรุงเทพมหานคร

ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาของคลอง รวมถึงคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และสุขอนามัยของชุมชนที่อาศัยริมคลองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๓.๒.๒ การที่สภาพน้ำในคลองแสนแสบมีสีดำ เกิดจากการตกตะกอนก้นคลอง และเมื่อมีการเดินเรือโดยสาร จึงทำให้ตะกอนฟุ้งกระจาย มีผลต่อความขุ่นและค่าของน้ำ

๓.๒.๓ ระบบบำบัดน้ำเสียในคลองแสนแสบยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในเขต กรุงเทพมหานครชั้นใน (ช่วงประตูน้ำ - มีนบุรี) ประกอบกับการทิ้งขยะลงในคลองของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง ส่งผลต่อสภาพน้ำในคลองแสนแสบอย่างมาก

๓.๓ สารสำคัญของแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี

แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติการ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ดังนี้

๓.๓.๑ หลักการและเหตุผล

ตามนโยบายรัฐบาล และดำริของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาลำคลองแสนแสบและบริเวณโดยรอบให้สะอาดภายใน ๒ ปี เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อชุมชน บุคคลทั่วไป และนักท่องเที่ยว กระทรวงคมนาคมจึงได้บูรณาการการทำงานในการแก้ไขปัญหาลำคลองแสนแสบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมมลพิษ กรมชลประทาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมเจ้าท่า กรมประชาสัมพันธ์ และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี โดยมีเป้าหมายทำให้คลองแสนแสบ สะอาด น้ำไม่ดำเน่าเสีย ไม่มีสิ่งปฏิกูล เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สะอาด ปลอดภัย และเป็นแหล่งท่องเที่ยว

๓.๓.๒ วัตถุประสงค์

(๑) เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงคุณภาพน้ำในคลองแสนแสบให้สะอาด น้ำไม่ดำเน่าเสีย ไม่มีสิ่งปฏิกูล ลดกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ และมีคุณภาพน้ำตามค่ามาตรฐานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยช่วงกรุงเทพมหานครชั้นนอก (มีนบุรี-หนองจอก) มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่ต่ำกว่า ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๒ มิลลิกรัมต่อลิตร และช่วงกรุงเทพมหานครชั้นใน (ประตูน้ำ-มีนบุรี) มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่ต่ำกว่า ๒ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒) เพื่อสนับสนุนให้คลองแสนแสบเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สะอาด ปลอดภัย มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำของกรุงเทพมหานคร

(๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนสองฝั่งคลองแสนแสบ ผู้โดยสาร และผู้ประกอบการเรือในคลองแสนแสบ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ให้ความสำคัญและการมีส่วนร่วมในการรักษาฟื้นฟูสภาพน้ำ รวมทั้งภูมิทัศน์สองฝั่งคลองให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๓.๓ แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี และแผนงานโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

(๑) แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี ประกอบด้วย

๓ แผนงาน คือ

(๑.๑) แผนงานที่ ๑: การปรับปรุงคุณภาพน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหารื้อรังของคลอง โดยดำเนินการ ดังนี้

(๑.๑.๑) กรุงเทพมหานครดำเนินการฟื้นฟูสภาพน้ำคลองแสนแสบและคลองสาขา ด้วยระบบบำบัดทางชีวภาพ (Biological Contact Oxidation) ไม่ใช้สารเคมี และไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน

(๑.๑.๒) กรุงเทพมหานครดำเนินการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียเพิ่มเติม เพื่อขยายพื้นที่รวบรวมน้ำเสียตามแนวคลองแสนแสบให้เข้าบำบัดที่โรงควบคุมคุณภาพน้ำดินแดง

(๑.๑.๓) กรุงเทพมหานครดำเนินการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมระบบรวบรวมน้ำเสียคลองแสนแสบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ทำให้สามารถขุดลอกคลองเพื่อลดปริมาณดินเลนให้น้อยลง และลดการระบายน้ำเสียลงสู่คลอง

(๑.๑.๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมเจ้าท่า และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบอย่างจริงจัง ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

(๑.๒) แผนงานที่ ๒: การปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเดินทางทางน้ำ เพื่อให้สภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรมของคลองแสนแสบเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของชุมชน เพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวทางน้ำของคลอง ส่งเสริมการเดินเรือโดยสารและการขนส่งขนาดเล็กในคลองแสนแสบและคลองสาขา ลดความคับคั่งของการจราจรทางถนน ลดการใช้พลังงานจากน้ำมันเชื้อเพลิง และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการ ดังนี้

(๑.๒.๑) กรุงเทพมหานครดำเนินการปรับปรุงท่าเรือในคลองแสนแสบ ให้มีความแข็งแรงปลอดภัย และส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้บริการสัญจรทางน้ำ

(๑.๒.๒) กรุงเทพมหานครดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ และทางเดินเลียบริมคลองให้มีความสวยงาม ปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อย และพัฒนาพื้นที่หลังเขื่อน เพื่อเป็นทางจักรยาน และพื้นที่ออกกำลังกายของชุมชน

(๑.๒.๓) กรมเจ้าท่าดำเนินการตรวจวัดระดับเสียงของเครื่องยนต์เรือโดยสารที่ให้บริการในคลองแสนแสบให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนที่พักอาศัยในชุมชนริมคลอง

(๑.๒.๔) กรมเจ้าท่าพิจารณาแนวทางการปรับปรุง และกำหนดรูปแบบเรือโดยสาร ให้มีความปลอดภัย เหมาะสมกับลักษณะการใช้งานในคลองแสนแสบ

(๑.๓) แผนงานที่ ๓: การปลูกฝังจิตสำนึก เนื่องจากชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตริมคลอง ผู้ใช้คลองเพื่อการสัญจร นักท่องเที่ยว และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากคลอง มีส่วนสร้างผลกระทบต่อคลองและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาคองด้วยจิตสำนึก และถ่ายทอดไปยังบุคคลในลำดับต่อไป โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการรักษาคองแสนแสบและคลองสาขาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

(๒) แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี มีจำนวน ๓๕ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม วงเงินรวมทั้งสิ้น ๖,๙๘๙.๔๕๖ ล้านบาท แบ่งการดำเนินการออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรก (ปี ๒๕๕๘ - ปี ๒๕๖๐) จำนวน ๒๔ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม วงเงินรวม ๔,๕๙๑.๙๑๐ ล้านบาท และระยะต่อไป (ปี ๒๕๖๑ - ปี ๒๕๖๓) จำนวน ๑๑ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม วงเงินรวม ๒,๓๙๗.๕๔๖ ล้านบาท ทั้งนี้ สรุปลงทุนตามแผนงาน หน่วยงาน และแหล่งเงินลงทุน ได้ ดังนี้

(๒.๑) จำแนกตามแผนงาน

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน	ระยะแรก (๒๕๕๔ - ๒๕๖๐)		ระยะต่อไป (๒๕๖๑ - ๒๕๖๓)		วงเงินรวม
	โครงการ	วงเงิน	โครงการ	วงเงิน	
แผนงานที่ ๑ การปรับปรุงคุณภาพน้ำ	๑๕	๔,๕๗๑.๐๘๑	๘	๒,๓๒๑.๕๔๖	๖,๘๙๒.๖๒๗
แผนงานที่ ๒ การปรับปรุงภูมิทัศน์ และการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการ เดินทางทางน้ำ	๓	๑๔.๕๗๙	๒	๗๕.๐๐๐	๘๙.๕๗๙
แผนงานที่ ๓ การปลูกฝังจิตสำนึก	๖	๖.๒๕๐	๑	๑.๐๐๐	๗.๒๕๐
รวม	๒๔	๔,๕๙๑.๙๑๐	๑๑	๒,๓๙๗.๕๔๖	๖,๙๘๙.๔๕๖

(๒.๒) จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ระยะแรก (๒๕๕๔ - ๒๕๖๐)		ระยะต่อไป (๒๕๖๑ - ๒๕๖๓)		วงเงินรวม
	โครงการ	วงเงิน	โครงการ	วงเงิน	
กรุงเทพมหานคร	๘	๔,๕๗๗.๔๗๓	๒	๒,๒๙๕.๙๐๐	๖,๘๗๓.๓๗๓
กรมเจ้าท่า	๒	๐.๐๐๐	๒	๗๕.๐๐๐	๗๕.๐๐๐
กรมชลประทาน	๓	๔.๙๒๑	๔	๒๕.๖๔๖	๓๐.๕๖๗
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	๓	๒.๖๖๖	๑	-	๒.๖๖๖
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	๓	๖.๐๐๐	๑	๑.๐๐๐	๗.๐๐๐
กรมควบคุมมลพิษ	๑	๐.๖๐๐	๑	-	๐.๖๐๐
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	๔	๐.๒๕๐	-	-	๐.๒๕๐
รวม	๒๔	๔,๕๙๑.๙๑๐	๑๑	๒,๓๙๗.๕๔๖	๖,๙๘๙.๔๕๖

(๒.๓) จำแนกตามแหล่งเงินลงทุน

หน่วย : ล้านบาท

แหล่งเงินลงทุน	วงเงินรวม
งบประมาณประจำปีของหน่วยงาน	๑๑๘.๑๘๗
รายได้รัฐวิสาหกิจ	๐.๒๕๐
งบประมาณที่ต้องการเสนอขอรับอุดหนุนจากรัฐบาล	๖,๘๗๑.๐๑๙
รวม	๖,๙๘๙.๔๕๖

โดยมีแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในการดำเนินงาน ดังนี้

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	ระยะแรก			ระยะต่อไป		
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
แผนงานที่ ๑ การปรับปรุงคุณภาพน้ำ						
กรุงเทพมหานคร						
๑.๑ งานฟื้นฟูสภาพน้ำคลองแสนแสบ						
๑.๒ งานฟื้นฟูสภาพน้ำคลองบางเตย						
๑.๓ งานฟื้นฟูสภาพน้ำชุมชนคลองเป้ง						
๑.๔ งานจ้างตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ๑,๐๐๐ ตัวอย่าง						
๑.๕ งานก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียเพิ่มเติมริมคลองแสนแสบ ช่วงถนนวิทยุ-คลองตันเข้าโรงควบคุมคุณภาพน้ำดินแดง						
๑.๖ โครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมระบบรวบรวมน้ำเสีย คลองแสนแสบ จากบริเวณประตูระบายน้ำบุรีถึงบริเวณประตูระบายน้ำหนองจอก						
๑.๗ โครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็กคลองแสนแสบ จากบริเวณสะพานผ่านฟ้าถึงบริเวณประตูระบายน้ำคลองตัน						
๑.๘ โครงการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียมีนบุรี						
๑.๙ โครงการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียคลองเตย						

/แผนงาน ...

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	ระยะแรก			ระยะต่อไป		
	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
กรมชลประทาน						
๑.๑๐ งานกำจัดวัชพืชคลองแสนแสบ (ช่วงที่ ๑)						
๑.๑๑ งานกำจัดวัชพืชคลองแสนแสบ (ช่วงที่ ๒)						
๑.๑๒ งานขุดลอกคลองแสนแสบ (ช่วงที่ ๑)						
๑.๑๓ งานกำจัดวัชพืชคลองแสนแสบ (ช่วงที่ ๑)						
๑.๑๔ งานกำจัดวัชพืชคลองแสนแสบ (ช่วงที่ ๒)						
๑.๑๕ ขุดลอกคลองแสนแสบ (ช่วงที่ ๒)						
๑.๑๖ ปรับปรุงทางรับน้ำปากคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต						
กรมโรงงานอุตสาหกรรม						
๑.๑๗ โครงการติดตามเชิงรุกในการป้องกันปัญหาโรงงานที่มีมลพิษน้ำสูง: พื้นที่กรุงเทพมหานคร (เป็นการตรวจกำกับดูแลและเฝ้าระวังโรงงาน)						
๑.๑๘ แผนงานการกำกับและถ่ายทอดเทคโนโลยีสถานประกอบการ ธุรกิจอุตสาหกรรม (เป็นการตรวจสอบโรงงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวมทั้ง ต่างจังหวัดตามแผนงาน)						
๑.๑๙ โครงการเสริมสร้างศักยภาพผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษน้ำ ในการควบคุมดูแลการเดินระบบบำบัดน้ำเสีย						
๑.๒๐ แผนงานการกำกับและถ่ายทอดเทคโนโลยีสถานประกอบการ ธุรกิจอุตสาหกรรม (เป็นการตรวจสอบโรงงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวมทั้ง ต่างจังหวัดตามแผนงาน)						
กรมควบคุมมลพิษ						
๑.๒๑ การตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษริมคลองแสนแสบ						
๑.๒๒ การตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษริมคลองแสนแสบ						
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย						
๑.๒๓ การตรวจวัดคุณภาพน้ำรอบนิคมอุตสาหกรรมบางชัน						
แผนงานที่ ๒ การปรับปรุงภูมิทัศน์และการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเดินทางทางน้ำ						
กรุงเทพมหานคร						
๒.๑ โครงการปรับปรุงท่าเทียบเรือในคลองแสนแสบส่วนต่อขยาย จำนวน ๑๔ ท่า						
กรมเจ้าท่า						
๒.๒ การตรวจวัดเสียงเรือโดยสารในคลองแสนแสบ						
๒.๓ การปรับปรุงระบบ CCTV สำหรับติดตามและรักษาความปลอดภัย ในการเดินเรือและการใช้ท่าเรือในคลองแสนแสบเพิ่มเติม						
๒.๔ การตรวจวัดเสียงเรือโดยสารในคลองแสนแสบ						
๒.๕ การพิจารณากำหนดแบบเรือโดยสารในคลองแสนแสบ						
แผนงานที่ ๓ การปลูกฝังจิตสำนึก						
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม						
๓.๑ การอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ด้านการจัดการน้ำเสียให้กับ ประชาชน นักเรียน และสถานประกอบการโดยรอบคลองแสนแสบ						
๓.๒ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และคู่มือการอนุรักษ์แม่น้ำคูคลอง						
๓.๓ การสร้างเครือข่ายภาคประชาชน						
๓.๔ การสร้างเครือข่ายภาคประชาชน						
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย						
๓.๕ โครงการคุคลองน้ำใส ยาวขนรวมใจ เทิดไท้องค์ราชัน ประจำปี ๒๕๕๘						
๓.๖ โครงการ กนอ. รักโลก รักสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ						
๓.๗ โครงการสื่อสารการดำเนินงานผ่านสื่อต่าง ๆ ในพื้นที่						

๓.๓.๔ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

(๑) แนวทางการดำเนินการ

เห็นสมควรให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาในคลองแสนแสบตามแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี โดยมีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าของเรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมมลพิษ กรมชลประทาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมเจ้าท่า และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

(๒) ตัวชี้วัดการดำเนินงาน

(๒.๑) ระยะแรก พิจารณาจากดัชนีคุณภาพน้ำของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยช่วงกรุงเทพมหานครชั้นนอก (มินบุรี-หนองจอก) มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่ต่ำกว่า ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๒ มิลลิกรัมต่อลิตร และช่วงกรุงเทพมหานครชั้นใน (ประตูน้ำ-มินบุรี) มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่ต่ำกว่า ๒ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๒) ระยะต่อไป พิจารณาจากดัชนีคุณภาพน้ำอื่น ๆ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม เช่น ค่าการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria: TCB) ค่าความเป็นกรดและด่าง (pH) ไนเตรตในหน่วยไนโตรเจน (No₃) และแอมโมเนียในหน่วยไนโตรเจน (NH₃) เป็นต้น

๓.๓.๕ ผลที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินการ

(๑) น้ำในคลองแสนแสบมีคุณภาพเป็นไปตามค่ามาตรฐานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยช่วงกรุงเทพมหานครชั้นนอก (มินบุรี-หนองจอก) มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่ต่ำกว่า ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๒ มิลลิกรัมต่อลิตร และช่วงกรุงเทพมหานครชั้นใน (ประตูน้ำ-มินบุรี) มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่ต่ำกว่า ๒ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒) สภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรมของคลองแสนแสบเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของชุมชน การเดินทาง และเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวทางน้ำของคลอง

(๓) ประชาชนสองฝั่งคลองแสนแสบ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตระหนักและให้ความสำคัญกับการรักษา และฟื้นฟูสภาพน้ำ รวมทั้งภูมิทัศน์สองฝั่งคลองให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว

(๔) เป็นต้นแบบในการดำเนินการฟื้นฟูสภาพน้ำและภูมิทัศน์สองฝั่งคลองสำหรับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคลองสายอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงคมนาคมได้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๘ ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมมลพิษ กรมชลประทาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมเจ้าท่า กรมประชาสัมพันธ์ และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยได้ร่วมกันพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี ซึ่งที่ประชุมมีมติให้กระทรวงคมนาคมนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบในหลักการแผนปฏิบัติการดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน พัฒนาและปรับปรุงคลองแสนแสบต่อไป

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงคมนาคมขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๕.๑ เห็นชอบในหลักการแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยเสนอรายละเอียดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณตามขั้นตอนของกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕.๒ มอบหมายกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบสะอาดภายใน ๒ ปี เพื่อแก้ไขปัญหาในคลองแสนแสบอย่างยั่งยืน และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ

๕.๓ มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมเจ้าท่า และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบในพื้นที่คลองแสนแสบและคลองสาขาอย่างจริงจัง

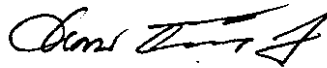
๕.๔ มอบหมายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงศึกษาธิการ และกรมประชาสัมพันธ์ เร่งดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ โดย

๕.๔.๑ ให้กรมประชาสัมพันธ์ดำเนินมาตรการด้านประชาสัมพันธ์ ในการรณรงค์เรื่องปัญหามลพิษทางน้ำ น้ำเน่าเสีย วิธีการแก้ไข และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๔.๒ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้ทางวิชาการ เรื่อง ปัญหามลพิษทางน้ำ ให้แก่เจ้าของสถานประกอบการ นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป และปลูกฝังทัศนคติให้เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๓๓๐๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๔๑๘๑